

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на здобуття
освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за освітньою програмою «Облік і аудит»

на тему: «Облік та аудит розрахунків з дебіторами та кредиторами (на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»)»

Виконавець: студентка 41 групи
факультету менеджмента обліку
та інформаційних технологій
Дойчева Оксана Миколаївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:
старший викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Доценко Олена Валеріївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах розвинених ринкових відносин значна увага приділяється поняттям дебіторської та кредиторської заборгованостей. Основною проблемою в даних умовах господарювання є несвоєчасне та неповне виконання суб'єктами своїх зобов'язань, тобто порушення домовленостей між сторонами, в першу чергу, щодо строків оплати та поставки товарів, робіт, послуг. Основою фінансово-господарської діяльності підприємства є розрахункові операції, внаслідок яких, з однієї сторони, виникає дебіторська, а з іншої – кредиторська заборгованість, що, в свою чергу негативно впливає на діяльність суб'єкта господарювання. Тому, суб'єктам ринкових відносин необхідно здійснювати ефективне управління дебіторською і кредиторською заборгованістю, сприяючи постійному їх зменшенню та недопущенню простроченої.

Такі важливі фінансові показники як платоспроможність та ліквідність обчислюються, виходячи з облікових даних про заборгованість за розрахунками та характеризують фінансовий стан підприємств, впливають на рівень їхньої інвестиційної привабливості, кредитоспроможності, загальної рентабельності діяльності.

Дослідженню проблем обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема, таких як С.Л. Береза, М.Д. Білик, О.С.Бородкін, Ф.Ф.Бутинець, О.М.Кияшко, В.М. Костюченко, В.В. Ковалев, І.В. Орлов, В.С. Рудницький, В.В.Сопко, П.Я.Хомин, Ю.Д.Чацкіс та інші.

Разом з тим, вивчення наукових праць та практика господарської діяльності свідчать про те, що деякі з теоретичних положень відносно трактування розрахунків, заборгованості та зобов'язань є дискусійними, а ряд важливих аспектів їхньої організації, оцінки та методики обліку потребують удосконалення. У зв'язку з цим вибір теми дослідження та його є достатньо актуальними.

Метою кваліфікаційної роботи дослідження обліку, аудиту та аналізу розрахунків із дебіторами та кредиторами в інформаційній системі підприємства.

Завдання дослідження:

- дослідити економічну сутність дебіторської і кредиторської заборгованості як об'єкту обліку;
- визначити класифікацію дебіторської та кредиторської заборгованості;
- з'ясувати аспекти визначення та оцінки дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства;
- оцінити місце кредиторської заборгованості в діяльності підприємства;
- надати загальну характеристику підприємства КП «Теплопостачання міста Одеси» та показати організаційне забезпечення обліку;
- проаналізувати організацію первинного, аналітичного і синтетичного обліку дебіторської і кредиторської заборгованості;
- розробити напрями вдосконалення обліку дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві;

- розкрити мету та завдання аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості;
- проаналізувати практику проведення аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості на підприємстві;
- провести аналіз фінансового стану підприємства;
- запропонувати шляхи вдосконалення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю на підприємстві.

Об’єкт дослідження. Об’єктом дослідження є система бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості на підприємстві КП «Теплопостачання міста Одеси».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та методичних положень, організації обліку, аналізу і аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості.

Методи дослідження. При написанні роботи були використані наступні методи: метод аналізу, метода фактичного та документального контролю, арифметичний метод, статистично-економічний та розрахунково-конструктивний методи.

Інформаційна база дослідження. Наукові публікації вітчизняних та закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України та інших країн, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності підприємства, офіційних статистичних видань.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (32 найменувань) та додатків. Загальний обсяг роботи становить 104 сторінок. Основний зміст викладено на 64 сторінках. Робота містить 11 таблиць, 9 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти обліку дебіторської і кредиторської заборгованості**» розглянуто підстави виникнення, економічна сутність, класифікація дебіторської та кредиторської заборгованостей.

У другому розділі «**Організація обліку розрахунків з дебіторами та кредиторами на КП «Теплопостачання міста Одеси»**» проаналізовано організаційно-економічну характеристику КП «Теплопостачання міста Одеси»; особливості обліку дебіторської та кредиторської заборгованості на КП «Теплопостачання міста Одеси»; запропоновано напрями удосконалення обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами на підприємстві.

У третьому розділі «**Аналіз і аудит розрахунків з дебіторами та кредиторами в системі управління КП «Теплопостачання міста Одеси»**» проведено аналіз та оцінка стану дебіторської та кредиторської заборгованості на КП «Теплопостачання міста Одеси», аналіз фінансового стану КП «Теплопостачання міста Одеси» та запропоновано напрями удосконалення аудиту операцій з дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

Дебіторська заборгованість є тотожним поняттям “кошти в розрахунках” та визначається як матеріальні ресурси, що не оплачені контрагентами, або готівка, що вилучена з кругообігу грошових коштів. Кредиторська заборгованість – це сума, яку повинен сплатити боржник за одержані від постачальника цінності, надані послуги, виконані роботи, нараховану заробітну плату, розрахунки з бюджетом і позабюджетними фондами, тощо.

Дослідження дебіторської та кредиторської заборгованості проводилося на основі даних КП «Теплопостачання міста Одеси». Комунальне підприємство «Теплопостачання міста Одеси» - одне з провідних компаній з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії в місті Одеса. Підприємство здійснює такі види діяльності: виробництво котельними підприємства теплової енергії; транспортування, розподіл та реалізація теплової енергії; виготовлення, ремонт та наладка котлів, обладнання котелень, центральних теплових пунктів та теплових мереж.

На підприємстві централізована форма бухгалтерського обліку, так як весь апарат бухгалтерії підпорядковується головному бухгалтеру. Організаційна структура апарату бухгалтерії – лінійна.

КП «Теплопостачання міста Одеси» використовує автоматизовану систему ведення бухгалтерського обліку. Товариство використовує ERP-систему IT-Enterprise, яка охоплює всі сторони виробничої, фінансової і господарської діяльності підприємства і складається із модулів, кожний із яких автоматизує визначені задачі.

Проведений аналіз розрахунків на КП «Теплопостачання» дав підставу зробити висновки про те, що дебіторська заборгованість займає досить значну частку в структурі оборотних засобів підприємств. Найбільшу питому вагу в структурі дебіторської заборгованості підприємства займає дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги: у 2018 р. порівняно з 2017 р. спостерігається її збільшення, що є негативною тенденцією. Проведено аналіз оборотності дебіторської заборгованості та зроблена порівняльна оцінка з кредиторською заборгованістю. За результатами проведеного аналізу розрахунків з дебіторами та кредиторами на КП «Теплопостачання» запропоновано рекомендації щодо управління дебіторською заборгованістю для покращання фінансового стану.

АНОТАЦІЯ

Дойчева О.М. «Облік та аудит розрахунків з дебіторами та кредиторами (на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит».

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

У роботі розглянуто теоретичні аспекти, підстави виникнення, економічна сутність, класифікація дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Проаналізовано організаційно-економічну характеристику КП «Теплопостачання міста Одеси»; особливості обліку дебіторської та кредиторської заборгованості на КП «Теплопостачання міста Одеси».

Запропоновано напрями удосконалення обліку та аудиту операцій з дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства, пропозиції щодо поліпшення фінансового стану КП «Теплопостачання міста Одеси».

Ключові слова: дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, класифікація заборгованостей, документальне оформлення.

ANNOTATION

Doycheva O.M. "Accounting and audit of settlements with debtors and creditors (by the example of Teplopostachannya of Odesa city ME)

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 071 «Accounting and Taxation» for the educational program «Accounting and Audit».

Odessa National Economics University.– Odessa, 2020.

The work deals with the theoretical aspects, the bases of occurrence, economic essence of classification of receivables and accounts payable are considered.

Author analysis organizational and economic characteristics of Teplopostachannya of Odesa city ME; features of accounting of receivables and payables on Teplopostachannya of Odesa city ME.

Author offers directions of improvement of accounting and audit of operations on receivables and payables of the enterprise, offers on improvement of a financial condition of Teplopostachannya of Odesa city ME.

Keywords: receivables, accounts payable, debt classification, documentation.